

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

1
2024

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti

08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Elektron nashr. 788 sahifa.

E'lon qilishga 2024-yil 7-fevralda ruxsat etildi.

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Rae Kvon Chung, Janubiy Korea, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMIB birinchi prorektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Aliyev Bekdavat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d. TDIU professori
Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Musyeva Shoira Azimovna, SamDu IS instituti professori
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., TAQU katta o'qituvchisi
Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti
Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti
Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti
Sevil Piriyea Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti
Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

MUNDARIJA

Milliy iqtisodiyotni rivojlantirishda investitsiyalarning roli va ahamiyati.....	10
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Zaynutdinova Umida Djalolovna	
Yashil iqtisodiyotga o'tishda konseptual, ilmiy, innovatsion yondashuvning zarurati	16
Gulnora Abdurahmonova	
O'zbekistonda "yashil" iqtisodiyotga o'tish muammolari va uni bartaraf etish yo'llari	22
S. R. Topildiyev	
Milliy strategik maqsadlar: ekologik va bojxona boshqaruvi mexanizmlarining maqbul kombinatsiyasi	28
Muratova Shohista Nimatullayevna	
Green Economy in Tourism in Uzbekistan.....	32
Alieva Makhbuba Toychievna	
Инновационные подходы в сельском туризме: "Зеленые маршруты"	36
Голышева Елена Вячеславовна	
Mamlakatimizda "yashil" iqtisodiyotni rivojlantirish strategiyasining ustuvor yo'nalishlari	42
Vaxabov Abduraxim Vasikovich, Nazarov Nazirjon Narzilloevich	
To'qimachilik sanoati korxonalarini barqaror rivojlantirish omillari.....	47
A.Yu. Mardanov	
Turizmni qayta jonlantirish strategiyasini ishlab chiqishda turizmni rejalashtirishning istiqbollari.....	52
A'zamov Saidakbarxon Avazxon o'g'li	
O'zbekistonda qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanishi asosida barqaror rivojlanishga erishish	57
Abdullayev Elyorbek Odiljon o'g'li	
Barcha tadbirkorlik subyektlariga teng raqobat sharoitini yaratishda soliq imtiyozlarining o'rni	62
Akbarov Akmalxon Akrom o'g'li	
Turistik hududlarning barqaror rivojlanishini baholash metodologiyasida integral baholash ko'rsatkichlarini aniqlashning nazariy jihatlar.....	66
Asraqulov Abduraxmon Sultonovich	
Iqtisodiy rivojlanishni ta'minlashda "yashil" iqtisodiyot va uning ayrim masalalari.....	70
Axunova Shoxistaxon Nomonjanovna, Sultonova Gulbaxor Shoxnazimovna	
Davlatning iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashda qishloq xo'jaligi faoliyatining nazariy tamoyillari va o'ziga xos xususiyatlari.....	74
Bekmirzayev Mirzoxid Adashaliyevich	
Mintaqa iqtisodiyotida agrar soha samaradorligini oshirishning ahamiyati.....	78
Butanova Dilnoza Rustamovna	
Global krizislar va ularning turizm iqtisodiyotiga ta'siri.....	83
Hallakova Barnoxon bahodirjonovna	
Agroturizm faoliyati rivojlanishining xorijiy tajribalari va ularda faoliyatni rivojlantirish modellarining qo'llanilishi.....	95
Husanboyev Sadafbek Yorqinjon o'g'li	
Yashil iqtisodiyotni kreditlashda banklarning o'rni.....	101
Ibragimova Sevara Muxamedjan qizi	
Qurilish materiallari sanoati korxonalari samaradorligini baholash masalalari.....	104
Isayev Jakhongir Muzaffarovich	
Iqtisodiyotni islomiy moliya tamoyillari asosida moliyalashtirish amaliyotini joriy etish istiqbollari	110
Kasimov Baxtiyor Usmanovich	
Oziq-ovqat sanoatida tadbirkorlik faoliyatini tashkil etishning iqtisodiy mexanizmi.....	113
Mahamatova Maftuna	
Turizm xizmatlar bozorida raqobatbardoshlik ko'rsatkichlarini takomillashtirish imkoniyatlari.....	119
Nurfayziyeva Mohinur Zayniddinovna	

Islom moliyalashtirish xizmatlari asosida kichik va o'rta biznesni moliyalashtirish usullari.....	124
Said Po'latov Maxamedovich	
Using Innovative Technologies in Hotels as a Factor of Sustainable Development of Tourism Industry	128
Sayfutdinov Shuxratjon Sultonovich, Egamberdiyev Sirojiddin Sattor o'g'li	
Dorivor o'simliklar yetishtirishning dunyo mamlakatlari iqtisodiyotidagi o'rni va xalqaro bozor savdosida prognozlar.....	135
To'xtabayev Jamshid Sharofiddinovich, Maftuna Ermatova Arslonbek qizi	
O'zbekistonga turistlar tashrifini ko'paytirishda raqamli texnologiyalarning o'rni	142
Toshmurod Kulmanov	
Agrobiznesni moliyaviy quvvatlash va rivojlanish istiqbollari	147
Tursunova Dilnavo Islomovna	
Oziq-ovqat bozorini qandolat mahsulotlari bilan to'ldirishda marketing strategiyalaridan foydalanishni takomillashtirish.....	150
Azlarova Munira Muxammad-Amin qizi	
Yoshlar turizmini rivojlantirish holati va uni takomillashtirish yo'llari.....	159
Allayor Norboyev Ismoilovich	
Biologik aktivlarni baholashning uslubiy jihatlarini takomillashtirish.....	162
Boltayev Abror Sayitmuradovich	
Agrosanoat ishlab chiqarishida innovatsion jarayonlarni tadqiq qilishga uslubiy yondashuvlari.....	168
Dusmatov Begmuhammad Olimjonovich	
Suv resurslaridan samarali foydalanishda suv solig'ining ahamiyatini oshirish	174
Ikramov Nuriddin Kamolitdinovich	
Xizmat ko'rsatish sohasida innovatsiya va innovatsion faoliyat bilan bog'liq tushunchalarining nazariy masalalari	179
Mamayunus Qarshibayevich Pardayev, Temur Olimovich Mamayunusov	
Aglomeratsiya iqtisodiyoti – Agglomeratsiya iqtisodiyoti – hududiy rivojlanishni harakatlantiruvchi omili sifatida	185
Raximbayev Akmal Azatboyevich	
Korxonalarini boshqarish samaradorligini oshirishda innovatsion yondashuvlardan foydalanish mexanizmlari	190
Saipnazarov Sherbek Shaylavbekovich	
Globalashuv sharoitida turizm sohasida innovatsion faoliyatni rivojlantirishni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash mexanizmini takomillashtirish	195
Salimov Dilshodbek Davronovich	
To'qimachilik sanoat korxonalarida marketing strategiyasi.....	199
Tillyaxodjayev Azizxon Aloxonovich	
Oziq-ovqat sanoati korxonalari raqobatbardoshligini oshirish yo'llari	203
Nilufar Umarova	
O'zbekistonda transport xizmatlari ko'rsatilishi tahlili	207
Xasanov Sarvar Ulug'bek o'g'li	
Agrar sektorga jalb qilingan investitsiyalarning sohadagi intensiv iqtisodiy o'sishga ta'sirining tahlili	213
Yangiboyev Sirojiddin Jo'ramurodovich	
Mustaqil Davlatlar Hamdo'stligiga a'zo davlatlarda auditning xalqaro standartlarini qo'llash xususiyatlari	220
Meliyev Isroil Ismoilovich	
Raqamli bank xizmatlarini yanada takomillashtirish: muammolar va yechimlar	227
Melikov Otabek Maxmadiminovich	
Innovatsion iqtisodiyotda inson kapitalining tutgan o'rni.....	232
Abdikarimov Islombek Ibragimovich	
Kimyo sanoati korxonalarini boshqarish modellariga oid zamonaviy tajribalar.....	237
Avulchayeva Feruza Djurakuziyevna	
Задачи предмета «русского языка» на современном этапе	243
Адилова Солияхон	

Tijorat tashkilotlarining investitsiya faoliyati	247
Farhod Mahmudovich Tirkashyev, Asomiddinov Husan Asomiddin o'g'li	
Korrelyatsion-regression tahlil orqali turizm xizmatlari samaradorligini oshirish mexanizmlari.....	252
Gapparov Azim Qayumovich	
O'zbekistonda monetizatsiya darajasi va uni makroiqtisodiy ko'rsatkichlarga ta'siri.....	258
Isayev Atabek Djurabayevich	
Prospects for the Development of Bond Circulation in the Capital Market.....	266
Jurabek Sobirov	
Ta'lim xizmatlari bozorida oliy ta'lim muassasalarining rivojlanish holati tahlili.....	270
Kuldashev Sherzod Alimardonovich	
Iqtisodiyotga investitsiyalarni jalb qilish va ularning barqaror iqtisodiy o'sishdagi roli	276
Mamadiyeva Dilrom Ravshon qizi	
Surxondaryo viloyatlarning marketing salohiyatini shakllantirish holati tahlili	280
Mamadjanova Tuyg'unoy Axmadjanovna	
Improving Internal Control System	287
Mexmonaliyev Ulug'bek Erkinjon o'g'li	
Oliy ta'lim xizmatlarini targ'ib qilishda OTMLar veb-saytlari samaradorligini oshirish.....	291
Musayev Bekjon Shukurillayevich	
Korxonaning narx-navo tizimi va narx siyosatini tahlil qilish	298
Musayeva Shoira Azimovna, Usmonova Dilfuza Ilhkomovna	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida tibbiyot sohasini moliyalashtirish istiqbollari.....	302
Muxammadiyev Ramz Zoirjon o'g'li	
Xizmatlar ko'rsatish subyektlarida biznes-modellarining raqamli transformatsiyalashuv konsepsiyalari.....	306
N. B. Yahyoxonov	
Mikromoliyaviy xizmatlar ko'rsatuvchi kredit tashkilotlarining samaradorligiga ta'sir etuvchi omillarning ekonometrik tahlili.....	311
Nazarova Muslima Nazarovna	
Sanoat korxonalarida aylanma mablag'lardan foydalanishning ilmiy-amaliy jihatlarini	317
Nurmatov Mirzaakbar Mirzaaliyevich	
Biznesni yuritishda korxonalararo integratsion jarayonlarni rivojlantirish masalalari.....	322
Olimova Nodira Xamrakulovna	
O'zbekistonda turizmni rivojlantirishning moliyaviy mexanizmlari: tahlil va istiqbollar	329
Oppoqxonov Nurmuhammadxon Po'latxon o'g'li	
O'zbekistonda davlat korxonalari transformatsiyasini jadallashtirish yo'nalishlari.....	333
Qahhorov Azizjon Ahror o'g'li	
Aholining turmush darajasini oshirish sharoitida mehnat bozori transformatsiyasining dinamikasi	338
Rahimboyev Muxtorbek Ikrom o'g'li	
Tijorat banklarida iqtisodiy-matematik modellashtirish samaradorligini yanada oshirish usullari.....	341
Raxmanov Mexridin Sindarovich	
Aholi moliyaviy savodxonligiga investitsiya kiritishning ahamiyati.....	345
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna	
Makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlashda valyuta siyosatini samarali tashkil etish.....	350
Samandarov Zuxriddin Raup o'g'li	
Sharq va G'arb tamaddunida gender qarashlar	355
Samandarova Gulxayo Abduraim qizi	
Imkoniyati cheklanganlarga to'siqsiz turizm xizmatlarini tashkil etish istiqbollari	359
Tilovmurodov Dostonbek Furqat o'g'li	
To'qimachilik korxonalarining inqirozga qarshi boshqaruvida davlat tomonidan tartibga solishning ahamiyati	363
Todjimamatova Mashxura Erkinovna	
Mintaqalarning ekologik-iqtisodiy xususiyatlari va ularning barqaror rivojlanish bilan bog'liqligi	367
Toshboyev Muzaffar Muxtorovich	

Перспективы развития сферы услуг в Узбекистане.....	373
Tsoy Marina Petrovna, Li Marina Rudolfovna, Romashkin Roman Anatolyevich	
Opportunities for Bicycle Tourism in Zomin, Bulungur and Bakhmal Districts.....	379
Urozaliev Elyor Shuxrat ogli, Xujamov Bobur bahodir ogli, Saydullayev Abbosjon Murodovich	
Pul-kredit siyosati va moliyaviy inqiroz: uslubiyot va saboqlar	384
Xakimov Dilshodjon Rahmonaliyevich	
Korxonalarda barqaror rivojlanishni tatbiq etish istiqbollari.....	391
Xidirova Marg'uba Rustamovna, Jumayeva Guzal Sherxon qizi	
Telekommunikatsiya korxonalari faoliyati samaradorligini oshirishda raqamli texnologiyalardan foydalanish.....	396
Xusanov Ulugbek Nishanovich	
Milliy iqtisodiyotning raqamli transformatsiyasini kengaytirish imkoniyatlari.....	402
Xuseynova Feruzabonu Mamadaliyevna	
O'zbekiston iqtisodiyotida raqamli texnologiyalardan foydalanish imkoniyatlari.....	405
Yo'ldosheva Dilnoza G'ayrat qizi	
Необходимость соблюдения этических норм в профессиональной деятельности бухгалтеров	408
Абдуллаханова Гулбахор Саттаровна	
Mintaqalarda kichik innovatsion korxonalarni rivojlantirishning o'ziga xos xususiyatlari.....	412
Abdulkakimov Zuxrali Tursunaliyevich, Axmadjanov Ilyosbek Ilxomjon o'g'li	
Tadbirkorlik faoliyatini rivojlanishini nazariy masalalari.....	416
Abdulkakimov Zuxrali Tursunaliyevich, Abduraxmonov Sherali Sharifjonovich	
Пути повышения прозрачности бюджета Республики Узбекистан.....	420
Адашов Гайрат Рустамович	
Mamlakatning investitsiyaviy jozibadorligi va uning lizing munosabatlari rivojlanishi bilan bog'liqligi	424
Axmediyeva Aliya Toxtarovna	
Тенденции и факторы развития пищевой промышленности в Узбекистане	432
Б. А. Хакимов	
Роль платежных систем в функционировании электронной коммерции.....	438
Бабаева Гузаль Яшиновна	
"Sirdaryo" va "Sirdaryo-Farm" erkin iqtisodiy zonasidagi xorxonalari erishgan yutuqlari, berilgan imtiyozlar va yaratilgan shart-sharoitlar to'g'risida	444
Davlayev G'olib Ashurovich	
Milliy iqtisodiyotga jalb qilingan investitsiyalarning tahlili	447
Djalilov Dostonbek Abduazizovich	
Ishlab chiqarish tafovutining Markaziy Bank monetar siyosati qarorlariga ta'siri.....	452
Duskobilov Umidjon Sharofiddinovich	
O'zbekistonda innovatsion jozibadorlik asosida oliy talim xizmatlarini rivojlantirish.....	457
Jonuzokov M. K.	
Aksiyadorlik jamiyatlarida korporativ boshqaruvni takomillashtirishda xorij tajribasidan foydalanish.....	461
Ismailov Allayor Rashidovich	
Особенности формирования ценовой стратегии на рынке плодоовощной продукции.....	465
Исроилов Абдурашид Абдурахманович	
Iqtisodiyotni globalashuvi sharoitida xo'jalik yurituvchi subyektlar barqarorligining nazariy metodologiyasini takomillashtirish	471
Kalandarova Nargiza Narimanovna	
Проблемы регулирования и защиты инвесторов в развитии электронной коммерции и пути их решения	475
Кенжебаева Гульфуза Рахматиллаевна	
Сущность, цели и задачи определение уровня финансовой устойчивости предприятия в современных условиях	478
Киличев А. А.	
Sug'urta tashkilotlari tomonidan taqdim etiladigan hisobotlarni xalqaro standartlarga muvofiq takomillashtirish	485
Kodirkulov Oybek Turdiboyevich	

Классификация институциональных факторов, определяющих предпринимательскую активность в Узбекистане.....	490
Курпаяниди Константин Иванович	
Ho'jalik yurituvchi subyektlarning kredit va qarz mablag'laridan foydalanish samaradorligi tahlilini takomillashtirish.....	497
Mahmudova Go'zal Samadjon qizi	
Muqimiy ijodiDA milliy uyg'onish va iqtisodiy, falsafiy qarashlar	502
Muxlisa Muxitdinova	
Совершенствование управления портфелем залогов для обеспечения финансовой устойчивости: инсайты и рекомендации для Узбекистана	505
Наимов Шахрух	
Определение специфических особенностей и факторов влияющие на процесс внедрения международных требований и стандартов в коммерческих банков Республики Узбекистан.....	509
Хайдаров Зохирид Шарирович, Каражанова Гулноза Толлиевна, Хайдари Фидои Зохирид Зода	
Inson kapitalida mujassam bo'lgan fazilatlar, ularning jamiyat rivojlanishidagi o'rni va roli	514
Mamayunus Qarshibayevich Pardayev, Sevara Abdinazarovna Babanazarova, Mexrangiz Olimovna Mamayunusova	
Развитие рыночных отношений и усиление их влияния на рост объёмных и качественных показателей культурного туризма.....	521
Пулатова Сурайё Юлдашевна	
Основные направления цифровой трансформации в банковском секторе.....	525
Рахимова Гавхар Ойбековна	
O'zbekistonda ayollarni tadbirkorlik faoliyatini moliyalashtirishda bank kreditlarining roli	530
Saidova Subhinigir Azizovna	
Xizmat ko'rsatish sohasini rivojlantirish asosida kambag'allikni qisqartirishning innovatsion yo'llari	535
Sultonov Shodiyor Abduhalilovich, Nazarov Asqar Anvar o'g'li	
Yuridik shaxslar mol-mulkiga soliq solishning o'ziga xos xususiyatlari	541
Umirov Xurshid Islomovich	
Korxonalar va tashkilotlarni modernizatsiya qilish jarayonlari.....	545
Fayziyeva Dilafuz Shuxratovna	
"Авеста" – исторический источник экономической мысли в Древней Средней Азии	549
Хакимов Назар Хакимович, Садиков Анвар Каримович	
Приоритетные направления развития теории формирования финансовой политики предприятия	555
Хамдамов С. Ф.	
Innovatsion rivojlanish sharoitida inson resurslarini strategik boshqarish.....	562
Xasanova Nafisa Shavkatovna	
Mehnat bozorida mehnat resurslaridan samarali foydalanishda yoshlar bandligini takomillashtirish.....	566
Xuvaydullayeva Iroda Xusniddin qizi	
Sanoat korxonalari faoliyati samaradorligi va raqobatbardoshligini baholashga doir uslubiy yondashuvlar.....	572
Yuldasheva Nilufar Abduvaxidovna	
Amir Temur davrida hunarmandchilik siyosatining o'ziga xos iqtisodiy xususiyatlari	578
Zikrillayev Jaxongir Sarvar o'g'li, ilmiy rahbar: Nasimov Baxtiyor Vasiyevich	
Infratuzilma obyektlari rivojlanishining turizm sohasidagi o'rni.....	583
Toyrova Amina Baxtisher qizi	
Korxonalarda moliyaviy investitsion portfelni jalb qilish va rag'batlantirishning zamonaviy shakl va usullari tahlili	588
Haydarov Humoyun Begmurod o'g'li	
Kichik biznes korxonalari raqobatbardoshligini tadqiq etishga konseptual yondashuvlar	592
K. Q. Tajibayev	
Бухгалтерский учет дебиторской и кредиторской задолженности в современной экономике	599
Камолова Феруза Кахрамоновна	

O'zbekistonda mehmonxona sohasidagi mahalliy boshqaruv tizimini takomillashtirish yo'llari.....	603
Mirzayeva Lola Shavkatovna	
Turizmni rivojlantirishda "yashi" marketingni o'rni.....	607
Normurodova Zebo Eshmaxmatovna	
Inson kapitalini boshqarishning xorij tajribasi.....	612
Ruzmetova Gulira'no Atabekovna	
Agrasanoat majmuasida oziq-ovqat mahsulotlarini yetishirish va qayta ishlashda klasterlarini rivojlantirishning xalqaro tajribalari.....	620
Salixov Sherzod Abduxakimovich	
Mamlakatimizda mehnat bozorida ayollarning iqtisodiy faolligini oshirish	625
Xusanova Gulsum Baxtiyorovna	
Budjetdan tashqari mablag'lar hisobi va nazoratini takomillashtirish	628
Ostonokulov Azamat Abduraimovich, Alimardonov Asrorjon Alimardonovich	
Xizmat ko'rsatish sohasida investitsion jarayonlar rivojlanishining xorij tajribasi	635
Miyassarov Davron Abdurashid o'g'li	
Xizmat ko'rsatish va servis sohasida mehnat resurslaridan foydalanish samaradorligini baholash ko'rsatkichlari.....	640
Muhammadamin Erdon o'gli Erdonov	
Инновационные направления развития сферы услуг как фактор экономического роста.....	644
Насиров Дилшод Фархадович	
Влияние прямых иностранных инвестиций (пии) на экономику Узбекистана	654
Юлдашев Нодирбек Сайдибурханович	
Qulay investitsiya muhiti – xorijiy investitsiyalar oqimini oshirishning asosiy omilidir.....	659
Hoshimov Jahongir Ravshanbek o'g'li	
Biznesni loyihaviy moliyalashtirish va uning asosiy yo'nalishlari.....	664
Razzakov Jasur Xamraboyevich	
Inflation and Unemployment: Evidence from Uzbekistan	670
Mahmudov Nosir, Nabiyeva Nargizaxon Nuriddin qizi	
Milliy mahsulotlarni jahon bozoriga olib chiqishda marketing strategiyalaridan foydalanish	677
Meliqulov Abduhalil Norinovich	
O'zbekistonda kichik sanoat zonalarini tashkil etish va rivojlantirishda xorij tajribalaridan foydalanishning ustuvor yo'nalishlari	683
Ortiqov Avazbek Bahrom o'g'li	
Rene Dekart va Blez Paskal ta'limotlarida ratsional g'oyalar komparativistikasi.....	689
Ruzmatova Gulnoz Miraxrarovna	
Sanoat korxonalarining barqaror rivojlanishining nazariy-uslubiy asoslari.....	694
Samijonov Musobek G'ayratjon o'g'li	
The Importance of the World Trade Organisation (WTO) and Uzbekistan's Efforts to Join It.....	699
Urozaliev Elyor, Khoshimova Sevara	
Jismoniy tarbiya va sport muassasalarini moliyalashtirishdagi mavjud muammolar.....	705
Abduqaxorov Ulug'bek Abdug'aniyevich	
Yangi O'zbekistonda turizmning drayver sifatida barqaror rivojlanish yo'nalishlari	709
Tuxliyev Iskandar Suyunovich	
Mahalliy soliqlar va yig'implarning iqtisodiy mohiyati hamda ularni undirishning xususiyatlari	713
Tuychiyev Kamoliddin	
Tijorat banklari raqobatbardoshligini oshirishda xorijiy mamlakatlarning ilg'or tajribalari va ulardan foydalanish yo'llari	717
Yadgarov Nodir Ravshanovich	
Organik qishloq xo'jaligiga o'tish bosqichlarining tashkiliy jihatlar va iqtisodiy asoslari.....	723
Amirqulov Shuxrat Olimovich	
Davlat xaridlari jarayonida e'tiborsiz ijrochilarni imkoniyatini cheklash masalalari	727
G'ofurov Temur Baxrom o'g'li	

O'zbekiston iqtisodiyotida investitsion loyihalarni faol tashkil etish istiqbollari	730
Utkurov Kozimjon Dilmurod o'g'li	
Iqtisodiy o'sishni ta'minlashda transport tadbirkorligi faoliyatini rivojlanish imkoniyatlari	733
M. Masharipova, I. Ruzmetova, D. Kuramboyeva	
Sug'urta faoliyatini takomillashtirishda andarrayting xizmatining o'rni	737
Qarshiyev Daniyar Eshpulatovich	
O'zbekistonda eksportni sug'urtalash mexanizmlarini yanada kengaytirish yo'nalishlari	741
Qarshiyev Keldiyor Eshpulatovich	
Kambag'allikni qisqartirishda aholini tadbirkorlikka yo'naltirish	745
Rajabboyev Muzaffar Erkaboyevich	
Yoqilg'i-energetika korxonalarining moliyaviy barqarorligining ilmiy nazariy asoslari.....	749
Xusanov Qaxramon Nishonovich	
Оценка результатов реформы бухгалтерского учета в Республике	753
Киличева Фарида Бешимовна, Ирмухамедова Муслима Дилшодовна	
Эффективность программ соответствия в различных компаниях	757
Ахмедов Бехзод Ахмедович	
Элементы системы внутреннего контроля в выбранном финансовом институте	762
Хасанов Кахрамон Ахмаджанович	
Authentic Leadership Unleashed: A Comparative Analysis of Leadership Styles.....	767
Esanova Shohida Utkirovna	
Investitsion loyihalarni moliyalashtirishdagi moliyaviy risklarni boshqarishning ilg'or xorij tajribalari	774
Madiyarov Sanjar Gulyamovich	
Paxta-to'qimachilik klasterlarida xarajatlar hisobining uslubiy masalalari takomillashtirish	781
Toshpo'latov Azizbek Shermuxamadovich, Umaraliyev Isomidin Ismonjon o'g'li	

ISLOM MOLIYALASHTIRISH XIZMATLARI ASOSIDA KICHIK VA O'RTA BIZNESNI MOLIYALASHTIRISH USULLARI

Said Po'latov Maxamedovich

O'zbekiston Respublikasi Bank-moliya akademiyasi magistranti

Annotatsiya: Ushbu maqola kichik va o'rta biznes korxonalarni (KO'B) moliyalashtirishning muqobil vositasi sifatida islomiy moliyalashtirish xizmatlari sohasini o'rganadi. Shariat qonunlari tamoyillariga asoslangan islom moliyasi sarmoya izlayotgan kichik va o'rta biznes uchun o'ziga xos va axloqiy yo'lni taklif etadi. Shuningdek, maqola kichik va o'rta biznes uchun mavjud bo'lgan islomiy moliyalashtirishning turli usullarini o'rganadi, kichik va o'rta biznesni moliyalashtirish bo'yicha mavjud adabiyotlarni ko'rib chiqadi, hamda O'zbekiston tijorat banklariga KO'B o'sishini rag'batlantirish uchun islomiy moliyalashtirishni qanday qabul qilish va qo'llab-quvvatlash bo'yicha takliflar beradi. Ushbu tadqiqotda axloqiy moliyaviy tamoyillarga rioya qilgan holda iqtisodiy o'sishni rag'batlantirish uchun islom moliyasining salohiyati ta'kidlangan.

Kalit so'zlar: Islom moliyasi, Kichik va o'rta korxonalar (KO'B), Moliyalashtirish usullari, Tijorat banklari, Iqtisodiy o'sish, Axloqiy moliyalashtirish, Shariat tamoyillari.

Abstract: This article delves into the realm of Islamic financing services as an alternative means of financing for Small and Medium-sized Enterprises (SMEs). Rooted in the principles of Sharia law, Islamic finance offers a distinctive and ethical avenue for SMEs seeking capital. This article explores the various Islamic financing methods available for SMEs, reviews the existing literature on SME financing, evaluates the current landscape of Islamic financing for SMEs, and provides recommendations to Uzbekistan's commercial banks on how they can embrace and support Islamic finance to fuel SME growth. The potential of Islamic finance to foster economic growth while adhering to ethical financial principles is underscored in this study.

Key words: Islamic finance, Small and Medium-sized Enterprises (SMEs), Financing methods, Commercial banks, Economic growth, Ethical financing, Sharia principles.

Аннотация: Эта статья занимается исламскими финансовыми услугами как альтернативным способом финансирования для малых и средних предприятий (МСП). Основанные на принципах шариата, исламские финансы предлагают уникальный и этический путь для МСП, ищущих капитал. В этой статье рассматриваются различные методы исламского финансирования, доступные МСП, рассматривается существующая литература по финансированию МСП, оценивается текущая ситуация в области исламского финансирования для МСП и предлагаются рекомендации коммерческим банкам Узбекистана о том, как они могут внедрить и поддержать исламские финансы для стимулирования роста МСП. В данном исследовании подчеркивается потенциал исламских финансов для стимулирования экономического роста, соблюдая при этом этические финансовые принципы.

Ключевые слова: Исламские финансы, Малые и средние предприятия (МСП), Методы финансирования, Коммерческие банки, Экономический рост, Этическое финансирование, Принципы шариата.

KIRISH

Islom moliya tizimi, bu yaxlit tizim bo'lib undagi barcha moliyaviy faoliyat islom huquqi (shariat) doirasida amalga oshiriladi. Bu tizimda eng asosiy e'tibor risklar ham, foyda ham biznes loyiha ishtirokchilari o'rtasida adolatli ravishda taqsimlanishiga qaratiladi. Bunday yondashuv iqtisodiyotda pul mablag'larining aylanishini ta'minlashga, iqtisodiy faollikni kuchaytirishga, va katta miqdordagi pul mablag'larining muayyan kichik guruhlar qo'lida jamlanishini oldini olishga yordam beradi.

Kichik va o'rta bizneslar (KO'B)ning moliyaviy imkoniyatlarini iqtisodiyotga jalb qilish rivojlanayotgan mam-lakatlar iqtisodiyoti o'sishi va diversifikatsiyasida (ya'ni iqtisodiyotning turli tarmoqlariga taqsimot qilishda), shuningdek yangi ish o'rinlari yaratishda juda muhim omil hisoblanadi. Mustaqillikka erishgandan buyon,

O'zbekiston kichik va o'rta biznesni rivojlantirish bo'yicha qator tashabbuslarni amalga oshirmoqdi va xususiy tadbirkorlikni rag'batlantirmoqda. Bugungi kunda KO'B va xususiy tadbirkorlik barqaror iqtisodiy o'sish, kam-bag'allik darajasini qisqartirish va ishsizlikni kamaytirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Kichik va o'rta biznesni rivojlantirishni (KO'B) moliyalashtirishning muqobil vositalari sifatida islomiy moliyalashtirish xizmatlarini o'z ichiga oladi. Shariat qonunlari imkoniyatlariga munosib islom moliyasi sarmoya izlayotgan kichik va o'rta biznes uchun o'ziga xos va axloqiy yo'lni taklif etadi.

Kichik va o'rta biznes korxonalar (KO'B) butun dunyo bo'ylab iqtisodiyotning asosini tashkil etib, ish o'rinlari yaratish, iqtisodiy rivojlanish va innovatsiyalarda hal qiluvchi rol o'ynaydi. O'zbekiston, boshqa ko'plab davlatlar singari, o'sish va iqtisodiy va ijtimoiy farovonlikni ta'minlashda o'zining kichik va o'rta biznes sektorining dinamikligi va barqarorligiga tayanadi. Biroq, bu korxonalarning potentsialiga to'sqinlik qiladigan doimiy muammolardan biri moliyalashtirishga kirishdir. An'anaviy moliyalashtirish usullari ko'pincha yuqori foiz stavkalari, yuqori garov talablari va tijorat banklari o'rtasida tavakkalchilikdan bosh tortish kabi to'siqlar bilan birga keladi.

Ushbu muammolarga javoban moliyalashtirishning muqobil yondashuvi - islomiy moliyalashtirish xizmatlari hozirda ko'plab iqtisodiyotlarda amalga oshirilmoqda. Shariat qonunlari tamoyillariga asoslangan islomiy moliya sarmoya izlayotgan korxonalar uchun o'ziga xos va axloqiy yo'lni taklif qiladi. Islomiy moliyaning asosiy tamoyillari riboni (sudxo'rlik yoki foiz), g'arorni (ortiqcha noaniqlik) kabi ishlarga jalb qilishni taqiqlashni o'z ichiga oladi. Buning o'rniga, islomiy moliya risklarni taqsimlash, axloqiy investitsiyalar va iqtisodiy adolatni targ'ib qiladi.

Ushbu maqola kichik va o'rta biznes uchun mavjud bo'lgan islomiy moliyalashtirishning turli usullarini o'rganadi, kichik va o'rta biznesni moliyalashtirish bo'yicha mavjud adabiyotlarni ko'rib chiqadi, KO'B uchun islomiy moliyalashtirishning hozirgi manzarasini baholaydi va O'zbekiston tijorat banklariga islomiy moliyalashtirishni vosita sifatida qabul qilish va qo'llab-quvvatlash bo'yicha takliflar beradi. KO'B o'sishini ta'minlash uchun islomiy moliyaga qiziqish global miqyosda ortib borayotgan bir sharoitda uning iqtisodiy o'sishni rag'batlantirish salohiyatini tushunish juda muhim va ushbu maqola kichik va o'rta biznesni moliyalashtirishning ushbu jozibali alternativini yoritishga qaratilgan.

ADABIYOTLAR SHARHI

Islomiy moliya shariat tamoyillarida chuqur ildiz otgan bo'lib, ular axloqiy me'yorlarga amal qiladigan moliyaviy tizimni yaratishga mo'ljallangan. Ribo (sudxo'rlik), G'aror (ortiqcha noaniqlik) va haram (taqiqlangan) ishlardan qochish asosiy tamoyillardir ^[1]. Ushbu tamoyillar ochiqlik, adolatlilik va tavakkalchilikni taqsimlashni ta'minlaydi, bu esa KO'B rivojlanishi uchun ayniqsa juda muhimdir.

Moliyaga kirish butun dunyo bo'ylab kichik va o'rta korxonalar uchun asosiy to'siq bo'lib qolmoqda ^[2]. Ko'pincha yuqori foiz stavkalari va qat'iy garov talablari bilan ajralib turadigan an'anaviy moliyalashtirish manbalari KO'Bning ehtiyojlari va sharoitlariga mos kelmaydi ^[3]. Natijada, KO'B ko'pincha o'sish va barqarorlik uchun zarur bo'lgan kapitalni olish uchun kurashadi.

Islomiy moliya kichik va o'rta biznesni har biri axloqiy va adolatli moliyaviy operatsiyalarni rag'batlantirish uchun mo'ljallangan bir qator moliyalashtirish vositalari bilan ta'minlaydi. Ushbu vositalarga Mudarabah (foйда va zararni taqsimlash), Musharakah (qo'shma korxona), Ijara (lizing) va Murabaha (xarajat qo'shimcha moliyalashtirish) kiradi ^[4]. Ushbu vositalar tavakkalchilikni taqsimlash va axloqiy investitsiyalarni osonlashtiradi va ularni moliyalashtirishning muqobil variantlarini qidirayotgan KO'B uchun mos variantlarga aylantiradi.

Empirik tadqiqotlar islomiy moliya kichik va o'rta biznesga ijobiy ta'sir ko'rsatishi mumkinligini ko'rsatdi. Xon va boshqalarning tadqiqoti Malayziyada islomiy moliyalashtirish bilan shug'ullanuvchi KO'B korxonalari an'anaviy moliyalashtirishga tayanganlarga nisbatan moliyaviy ko'rsatkichlarni yaxshilaganligini aniqladi ^[5]. Bu shuni ko'rsatadiki, islomiy moliya kichik va o'rta biznesni o'sish uchun zarur bo'lgan moliyaviy barqarorlik va resurslar bilan ta'minlashi mumkin.

Mavjud adabiyotlar islomiy moliya kichik va o'rta biznes uchun munosib va axloqiy moliyalashtirish alternativini taklif qiladi. Adolat, oshkoralik va risklarni taqsimlashni rag'batlantiradigan tamoyillarga rioya qilish orqali islomiy moliya kichik va o'rta korxonalar kapitalga kirishda duch keladigan muammolarni hal qilishi mumkin. O'zbekiston tijorat banklari islomiy moliyani qabul qilish va KO'B rivojlanishini qo'llab-quvvatlash imkoniyatlarini o'rganayotganda adabiyotlardan olingan saboqlarni ko'rib chiqishlari zarur.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Maqolada mavzuga doir adabiyotlar, internet tarmog'idagi mavjud eng so'nggi ma'lumotlar o'rganilindi va tadqiqotning qiyosiy tahlili, hamda ilmiy abstraktsiyalashda foydalanildi. Shuningdek, O'zbekiston sharoitida kichik va o'rta biznes uchun islomiy moliyalashtirishning qabul qilinishi o'ziga xos muammolar va imkoniyatlari mavjud adabiyotlarni o'rgangan holda tahlil qilinadi.

TAHLIL VA NATIJALAR

2020-yilda Islomiy mikromoliya tashkilotlarining aktivlari 156,7 milliard AQSh dollari miqdorida baholangan va bu ko'rsatkich 2026 yilga kelib 304,3 milliard AQSh dollari miqdoriga yetishi prognoz qilinmoqda hamda tahlil davridagi yillik o'sish sur'ati 11,9 foizni tashkil etmoqda[6]. Ushbu moliyaviy mexanizmni joriy qilish natijasida O'zbekistonda bo'sh ish o'rinlarini yaratish va aholining moliyaviy savodxonligini oshirish orqali kambag'allikni qisqartirish, daromadi kam aholining moliyaviy xizmatlardan foydalanishga erishish mumkin.

O'zbekiston sharoitida kichik va o'rta biznes uchun islomiy moliyalashtirishning qabul qilinishi o'ziga xos muammolar va imkoniyatlarni taqdim etadi. Quyida biz O'zbekistondagi kichik va o'rta biznes uchun islomiy moliyalashtirishning hozirgi holati tahlilini hamda ushbu muammolarni hal qilishning potentsial yechimlarini taqdim etamiz.

1-jadval: O'zbekistonda kichik va o'rta biznes uchun islomiy moliyalashtirishni qabul qilishdagi muammolar

Qiyinchiliklar	Tavsif
Cheklangan xabardorlik	KO'B va moliya institutlari o'rtasida islomiy moliya haqida xabardorlik va tushunchaning yo'qligi.
Normativ-huquqiy baza	KO'B uchun islomiy moliya mahsulotlarini qo'llab-quvvatlovchi me'yoriy-huquqiy bazaning yetarli emasligi.
Imkoniyatlarni oshirish	Islomiy moliya mahsulotlarini taklif qilish uchun banklarda inson kapitali va tajribaning yetarli emasligi.
Mahsulotning murakkabligi	KO'B larni ushbu xizmatlardan foydalanishdan to'xtatib qo'yishi mumkin bo'lgan murakkab islomiy moliyaviy mahsulotlar.
Riskni yumshatish	Islomiy moliyalashtirish operatsiyalarida risklarni boshqarish va kamaytirish bo'yicha xatarlar.
Shariatga rioya qilish	Moliyaviy operatsiyalarda shariat tamoyillariga qat'iy rioya etilishini ta'minlash.

Manba: muallif tomonidan ishlab chiqilgan.

Ushbu qiyinchilikni yengish uchun tijorat banklari kichik va o'rta biznes va ularning xodimlariga qaratilgan keng qamrovli tushuntirish kampaniyalarini o'tkazishlari kerak. O'quv seminarlari, seminarlar va marketing materiallari bilimdagi bo'shliqni bartaraf etishga yordam beradi.

Nazorat qiluvchi organlar bilan hamkorlik qilish zarur. Tijorat banklari islomiy moliya uchun aniq va qo'llab-quvvatlovchi normativ-huquqiy bazani ishlab chiqish tarafdori bo'lishi kerak. Bu kichik va o'rta biznesni islomiy moliyalashtirishni maqbul variant sifatida ko'rib chiqishga undashi mumkin.

Banklar islomiy moliya mahsulotlari va jarayonlarida tajribani rivojlantirish uchun xodimlarni o'qitishga sar-moya kiritishlari kerak. Bu maxsus o'quv dasturlari uchun xodimlarni yuborish yoki islomiy moliya bilimiga ega bo'lgan shaxslarni yollashni o'z ichiga olishi mumkin.

Banklar islomiy moliyaviy mahsulotlarni soddalashtirish ustida ishlashlari kerak. Islomiy moliyalashtirishga xos risklarni boshqarishning mustahkam strategiyalarini ishlab chiqish juda muhim. Banklar tavakkalchilikni kamaytirish bo'yicha ilg'or tajribalarni moslashtirish uchun xalqaro islom moliya institutlari bilan hamkorlik qilishi kerak.

Tijorat banklari barcha moliyaviy operatsiyalarda shariatga rioya etilishini ta'minlash uchun qattiq ichki jarayonlarni o'rnatishi kerak. Bu islomiy moliyalashtirishga intilayotgan kichik va o'rta korxonalar o'rtasida ishonchni mustahkamlashi mumkin.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Yuqoridagi tahliliga asoslanib, O'zbekiston tijorat banklari uchun kichik va o'rta biznes uchun islomiy moliyalashtirishni rivojlantirish bo'yicha keng qamrovli takliflar keltirilgan:

- Islomiy ta'limni rivojlantirish:** Tijorat banklari o'z xodimlari uchun uzluksiz ta'lim va malaka oshirishga ustuvor ahamiyat berishlari kerak. Bu islomiy moliya tamoyillari, mahsulot bilimi va mijozlarni jalb qilish strategiyalari bo'yicha keng qamrovli dasturlarni o'z ichiga oladi. Xodimlar shariat qoidalariga rioya qilishni yaxshi bilishlari va KO'B mijozlariga samarali rahbarlik qila olishlari kerak.
- Islom banki bo'linmalarini tashkil etish:** O'zbekistondagi tijorat banklari islom bankining maxsus bo'limlari yoki oynalarini tashkil etishi kerak. Bu bo'limlar islomiy moliya bo'yicha mutaxassislar bilan ta'minlangan bo'lishi va faqat shariatga muvofiq moliyalashtirishdan manfaatdor bo'lgan kichik va o'rta korxonalarga xizmat ko'rsatish uchun jihozlangan bo'lishi kerak. Ixtisoslashtirilgan bo'linmalar xizmat sifatini oshiradi va KO'B o'rtasida ishonchni mustahkamlaydi.

3. **Mahsulot takliflarini soddalashtirish:** Tijorat banklari islomiy moliyaviy mahsulotlarini tartibga solishlari kerak. Shaffof shartlarga ega soddalashtirilgan mahsulotlar KO'Bni ushbu moliyalashtirish imkoniyatlarini o'rganishga undaydi. Maqsad islomiy moliyani biznesning keng doirasi uchun ochiq qilish bo'lishi kerak.
4. **Normativ-huquqiy bazani rivojlantirish:** Tijorat banklari, sanoat birlashmalari va nazorat qiluvchi organlar o'rtasidagi hamkorlikdagi sa'y-harakatlar juda muhimdir. Tijorat banklari islom moliyasining o'ziga xos ehtiyojlariga javob beradigan qo'llab-quvvatlovchi me'yoriy-huquqiy bazani faol targ'ib qilishlari kerak. Bu amaldagi me'yoriy-huquqiy hujjatlarga o'zgartirishlar kiritish yoki yangilarini ishlab chiqishni o'z ichiga olishi mumkin.
6. **Risklarni boshqarish asoslari:** Banklar islomiy moliyalashtirishga moslashtirilgan risklarni boshqarishning keng qamrovli tizimini ishlab chiqishga ustuvor ahamiyat berishlari kerak. Bunga riskni samarali boshqarish uchun risklarni baholash vositalari, monitoring mexanizmlari va favqulodda vaziyatlar rejalarini yaratish kiradi. Xalqaro islom moliya institutlari bilan hamkorlik ilg'or tajribalar bo'yicha qimmatli tushunchalar berishi mumkin.
7. **Shariatga rioya qilish kafolati:** Banklar barcha moliyaviy operatsiyalarda shariat tamoyillariga to'liq rioya etilishini ta'minlash uchun qattiq ichki jarayonlar va nazoratni o'rnatishi kerak. Mustaqil shariat kengashlari yoki qo'mitalari KO'B mijozlarida ishonchni uyg'otib, muvofiqlikni nazorat qilish va tekshirishni ta'minlashi mumkin.

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, islomiy moliya O'zbekistonda kichik va o'rta korxonalarni (KO'B) moliyalashtirish uchun jozibali muqobilidir. Ushbu maqola mamlakatda islomiy moliyani qabul qilish bo'yicha muammolar va potentsial yechimlarni o'rganib chiqdi. Cheklangan xabardorlik va tartibga solish cheklovlari kabi to'siqlarga qaramay, islomiy moliya orqali iqtisodiy o'sishni, moliyaviy inklyuzivlikni va axloqiy moliyalashtirish amaliyotini rag'batlantirish uchun ulkan salohiyat mavjud.

Ushbu maqolada bayon etilgan takliflarni qabul qilish orqali O'zbekiston tijorat banklari o'zlarini kichik va o'rta biznes uchun islomiy moliyalashtirish, farovonlikka ko'maklashish va mamlakat iqtisodiy farovonligiga hissa qo'shish bo'yicha yetakchi sifatida ko'rsatishlari mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Beck, T., Demircuc-Kunt, A., & Maksimovic, V. (2005). Financial and legal constraints to growth: Does firm size matter? *The Journal of Finance*, 60(1), 137-177.
2. Beck, T., & Demircuc-Kunt, A. (2006). Small and medium-size enterprises: Access to finance as a growth constraint. *Journal of Banking & Finance*, 30(11), 2931-2943.
3. Iqbal, Z., & Molyneux, P. (2005). *Thirty years of Islamic banking: History, performance, and prospects*. Palgrave Macmillan.
4. Iqbal, M., & Mirakhor, A. (2011). *An Introduction to Islamic Finance: Theory and Practice*. John Wiley & Sons.
5. Khan, M. S., & Bhatti, A. (2017). Islamic banking and economic growth: Empirical evidence from emerging economies. *Journal of Islamic Accounting and Business Research*, 8(3), 287-300.
6. *Islamic Finance Outlook 2022 Edition*. spglobal.com/ratings

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2024. № 1

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.